

מערך בית מדרש

מבוגר שמאמין

מבוא

קשר מבוגר-מתבגר הוא נושא שכולם מסכימים על חשיבותו הרבה, הנושא בעצם מובן מאליו ולכאורה אין מה לחדש בו. מטרת בית המדרש מבחינה זו היא כפולה:

1. ל"פרק" את ה"מובן מאליו" ולחדד מה בדיוק חשוב כל כך בקיום קשר משמעותי, הן מבחינת החניך והן מבחינת המחנך.
2. לחדד את ההבנה של חשיבות הנושא בהקשר של התפיסה החינוכית.

חידוד האמירה של "דרך כפר"

מעבר לחשיבות הקשר כעומד בפני עצמו והחשיבות בנוכחות של מבוגר משמעותי, הרי שיש לזכור שקיומו של קשר משמעותי מיטבי הינו הכלי המרכזי לתיווך והנגשת כלל מרכיבי התפיסה החינוכית. חניך יכול להיתרם רבות משהייה בקהילה חינוכית בעלת דרך ותפיסה, אולם האפשרות להפנים אותה ולהביא אותה לידי ביטוי בהמשך חייו, תתממש בצורה הטובה ביותר כשיתמך באמצעות קשר מבוגר-מתבגר משמעותי.

מדוע נבחרו הטקסטים? (כיצד הלימוד בהם משרת ומחדד את מטרות בית המדרש)

- "מורה זלדה" – תיאור אותנטי של עמוס עוז
- "אלגנטיות של קיפוד" – עוסק באיכות הקשר ובדרך לפתח דיאלוג מעצים.
- "בונה ארמונות בכפית" – הקטעים מציגים את המהות של קשר אישי, מה עליו לכלול וכיצד לייצר אותו.
- "הגישה ההתקשרותית בטיפול המוסדי בבני נוער במצוקה" – מטרת הקטעים לבסס את חשיבותו של הקשר המשמעותי מבחינה מקצועית-אקדמית.

יעדים

1. סוגיות מרכזיות לבית המדרש: (סביב אילו שאלות רצינו להפך איזונים...)

- מה זה קשר משמעותי? מה זה מבוגר משמעותי?
- מה מקבל החניך מקשר משמעותי? מה מקבל המחנך?
- האם כל חניך צריך קשר משמעותי עם מבוגר? אולי מספיק קשר טוב עם חברים ומקורות השפעה של מבוגרים?
- מה עושה תחלופה תכופה של אנשי צוות לקיום קשרים משמעותיים עם חניכים? האם יש לקשר משמעות כשהקשר ניתק?

2. מרכיבי תפיסה רלוונטיים

- ייצוג שלמות הורית
- דיאלוג
- מיזעור מאפיינים מוסדיים

3. ההישג הנדרש:

- הלומדים יבחנו את משמעות הקשר מתבגר-מבוגר עבור החניכים ועבור עצמם.
- הלומדים יבינו שקשר משמעותי ייבנה באמצעות פעולות פרואקטיביות.
- הלומדים יבינו שחלק מרכזי במשימתם הינו קידום קשרים משמעותיים בין המחנכים לחניכים.

מתווה בית המדרש [הצעה]

טריגר פתיחה (10 דקות)

- ספרי/ על קשר משמעותי עם מבוגר שהיה לך כמתבגר/ת (רק לאפיין את הקשר בשני משפטים, לא לספר למה הדמות הייתה משמעותית).

לימוד:

- "אלגנטיות של קיפוד"/מוריאל ברברי [10 דקות]
- רקע כללי: המספרת מתמקדת בתחושת הדיאלוג המעצימה המתקיימת בתוך שיחתה עם קאקורו המבוגר ממנה בשנים רבות. השיחות איתו מפליאות אותה בתחושה החדשה אותה הוא מצליח להעניק לה – התחושה כי הוא מעוניין בשיחות שלהם כיוון שהיא מעניינת אותו והתחושה של הימצאותו באופן המלא ביותר האפשרי בזמן הדיאלוג ביניהם.
- ליבו של הקטע הוא תחושת הדיאלוג המעצים שמתקיימת בזכות היכולת של קאקורו להעביר אל המספרת תחושה של אותנטיות בקשר – שהוא רוצה בקשר הזה לא פחות ממנה.
- שאלות אפשריות על הטקסט:
 1. מה יש בקשר המתואר בקטע זה?
 2. מהמקום של המספרת – מה היא מוצאת/מקבלת מהקשר הזה?
 3. מהמקום של קאקורו – מה לדעתכם הוא מקבל מהקשר?
 4. מהמקום שלנו כקוראים – מה אפשר ללמוד על קשר משמעותי מהקטע?
- "בונה ארמונות בכפית"/איריס ערד [30 דקות]
- רקע כללי: הטקסטים עוסקים בבנייתו של קשר משמעותי בין המספרת לאחד מאנשי הצוות הרפואי המטפלים בה. ליבת הקטעים בחידוד מהותו של הקשר, מה הוא מכיל וכיצד ניתן לייצר אותו.

- שאלות אפשריות על הטקסט:

1. איך נבנה קשר אישי דרך קטעי הסיפור?
2. מנקודת מבטה של המספרת – מה היא מקבלת מהקשר?
3. מנקודת מבטו של תמיר – מה הוא מקבל מהקשר?
4. [קטע ראשון] – למה תמיר מתעקש שהמספרת תלמד את השם שלו?
האם זה התפקיד והמקום שלו (כוח עזר) ליצור קשר מסוג כזה? מה הסכנות בו?
[קטע שני+שלישי] – מה אפשר ללמוד על קשר אישי מהקטעים?
[קטע רביעי] – מה מאפיין את הקשר בשלב זה?
[קטע חמישי] – אם השהייה הפיזית המשותפת נקטעה – מה נשאר מהקשר?
תהליך הקשר כפי שהוא מוצג בקטע:
יצירת קשר (נוכחות), ביסוס סביב תחומים משותפים, העמקה (התעניינות מעבר לאופי הקשר), זיהוי צרכים וקידומם (פרואקטיביות), הפנמת הקשר וקיומו כלא תלוי בזמן ובמקום.

סיכום אפשרי (10 דקות)

- סבב – תובנה אחת שהיית רוצה להפוך לעקרון מנחה לכל המחנכים שלנו.